

Sygn. akt VI Ga 404/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Barbara Frankowska

Sędziowie: SSO Renata Bober

SSO Anna Harmata (spr.)

Protokolant: stażysta Natalia Znamiorska

po rozpoznaniu w dniu 19 lutego 2015 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: K. J.

przeciwko: (...) Spółka z o. o.

w R.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego (...) Spółka z o. o. w R. od wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie V Wydziału Gospodarczego z dnia 23 lipca 2014 r., sygn. akt V GC 418/14

1. zmienia punkt I zaskarżonego wyroku w ten sposób, że:

zasądza od pozwanego (...) Spółka z o. o. w R. na rzecz powoda K. J. kwotę 13 171,77 zł (trzydzieści tysięcy sto siedemdziesiąt jeden złotych 77/100)

z ustawowymi odsetkami od dnia 14 października 2013 r. do dnia zapłaty,
a w pozostałej części powództwo oddala,

2. oddala apelację w pozostałej części,

3. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1 200 zł (jeden tysiąc dwieście złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. Akt VI Ga 404/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 25 lutego 2015r.

Pozwem w sprawie powód K. J. wniósł o zasądzenie od (...) sp. z o.o. kwoty 13.746,21zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztami procesu.

W uzasadnieniu wskazał, iż strony pozostawały w stałych relacjach gospodarczych i powód sprzedawał towar w postaci kurczaków rolnych do ubojni prowadzonej przez pozwaną, a w związku z każdorazową taką sprzedażą wystawiał

pozwaney faktury VAT, których odbiór potwierdzała własnoręcznym podpisem. Należność dochodzona pozwem stanowiła kwota odsetek z tytułu opóźnienia w zapłacie tychże wystawionymi w okresie od 3 października 2011 r. do dnia 13 marca 2013 r. Powód dokonał kapitalizacji odsetek od należności na dzień 17.06.2013 r. na kwotę 13.746,21 zł naliczając odsetki według dnia ich wymagalności tj. od dnia następnego po upływie terminu płatności wskazanego w każdej z faktur VAT.

Pismem procesowym z dnia 29 października 2013r. powód przedłożył umowę kontraktacji kurcząt tuczonych wraz z załącznikami i porozumieniem z dnia 18.04.2011r.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych. Podniósł zarzut błędnego określenia wartości żądanych przez powoda odsetek, a tym samym braku udowodnienia przez powoda żądania pozwu. W ocenie pozwanego błąd wynikał z niewłaściwego wskazania w nocie odsetkowej terminu wymagalności faktur wskazanych w sprzeciwie.

Pozwany nadmienił również, iż gdy termin płatności przypada na dzień wolny od pracy płatność ta ulega przesunięciu na pierwszy dzień roboczy po dniu wolnym.

Po przeprowadzonym postępowaniu dowodowym Sąd Rejonowy w dniu 23 lipca 2014r. wydał wyrok, którym zasądził od pozwanego R.w R. na rzecz powoda K. J. kwotę 13 746,21 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 14 października 2013r. do dnia zapłaty (I) oraz zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3105 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (II).

W uzasadnieniu dla powyższego Sąd ten ustalił, iż pozwany i powód zawarli umowę kontraktacji kurcząt tuczonych typu „brojler” nr (...)” na mocy której producent (powód) zobowiązał się wyprodukować i dostarczyć kontraktującemu - pozwanemu a kontraktujący zobowiązał się do odbioru i zapłaty za kurczęta w ilościach i terminach zgodnie z przyjętymi przez strony ustaleniami. Przedmiotowa umowa została zawarta na czas nieokreślony. Załącznik nr 1 stanowił integralną część umowy kontraktacyjnej, w jego pkt II strony określiły sposób zapłaty należności w następujący sposób- 50% kwoty płatne miało być w ciągu 15 dni od dnia wystawienia faktury VAT, a pozostałe 50% w terminie 30 dni od dnia jej wystawienia. Powód wydał pozwaney kurczęta broler w ilości oraz za kwotę wskazaną w fakturach szczegółowo wymienionych w pozwie. W fakturach tych powód określił również terminy płatności. Pismem z dnia 17.06.2013 r powód wezwał pozwaną do zapłaty kwoty 13.746,21 zł w terminie 7 dni od daty doręczenia wezwania przedkładając równocześnie spis wierzytelności objętych w/w fakturami oraz wysokość kwoty odsetek. Powyższe rozliczenie wynikało z noty odsetkowej sporządzonej w dniu 11.06. 2013r.

W świetle ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy uznał, iż bezspornym w sprawie było, iż powód wydał pozwaney objęty pozwem

towar, zatem przez przeniesienie jego własności wykonał obowiązki producenta rolnego, o których mowa w art. 613 § 1 k.c. Pozwana spełniła wynikający z tego przepisu obowiązek kontraktującego odebrania ww. towaru, zobligowana więc była do terminowej realizacji obowiązku zapłaty ceny. Pozwana nie kwestionowała ani faktu zapłaty faktur VAT po upływie terminu płatności, od których powód naliczył odsetki, ani dat dokonania faktycznej zapłaty należności głównej z nich wynikającej. Pozwana kwestionowała natomiast wysokość skapitalizowanych przez powoda, a dochodzonych jako należność główna odsetek z uwagi na błędne określenie terminu wymagalności roszczenia o odsetki, a co za tym idzie zasadność ich dochodzenia w tej właśnie wysokości. Nie kwestionowała natomiast samej zasadności roszczenia objętego żądaniem pozwu. Termin spełnienia świadczenia był ustalony i znany pozwaney. Został bowiem wskazany w pkt II załącznika nr (...) do umowy kontraktacji wiążącej strony i stanowił jej integralną część. Świadczenie uboczne stało się wymagalne z chwilą upływu terminu, bo taki został w umowie oznaczony. Powód przedłożonymi dokumentami wykazał w jakich dniach wystawiał pozwaney faktury VAT za sprzedany towar. Nieuiszczenie należności głównej w terminie skutkowało powstaniem roszczenia o odsetki. W ocenie Sądu Rejonowego chybiony był zarzut pozwaney wadliwego wyliczenia dochodzonej pozwem należności. Pozwana w toku procesu nie przedstawiła jakichkolwiek argumentów wskazujących na to, że wyliczenie odsetek zawarte w nocie odsetkowej załączonej do pozwu, a objętej wezwaniem do zapłaty i noty odsetkowej stanowiącej odrębne pismo jest błędne co do czasu opóźnienia w zapłacie i w konsekwencji wysokości należnej powodowi z tego tytułu kwoty.

Sama też nie przedstawiła takiego, jej zdaniem, prawidłowego wyliczenia (określającego wysokość należnych w jego przekonaniu powodowi odsetek) podnosząc jedynie, iż w sytuacjach, w których termin płatności przypada na dzień wolny od pracy-płatność ulega przesunięciu na pierwszy dzień roboczy po dniu wolnym.

W tym stanie rzeczy, Sąd uznał, że okoliczność ta, objęta ciężarem dowodu pozwanego (art. 6 k.c), nie została przez niego wykazana, a w wypadku podjęcia przez pozwanego obrony zarzutem umotywowanym przechodzi na niego w tej części ciężar dowodu. Zakwestionowanie li tylko wysokości kwoty należności nie było wystarczające dla przyjęcia, że powód nie udowodnił swojego roszczenia w kształcie objętym żądaniem pozwu. Sąd nie miał zaś obowiązku podejmowania aktywności z urzędu, wobec braku inicjatywy samego zainteresowanego, dowodów, które pozwoliłyby na wykazanie słuszności zajmowanego przez niego stanowiska procesowego. Aby wywiązać się z nałożonego na niego ciężaru dowodu okoliczności w postaci daty wymagalności roszczenia o odsetki, w sytuacji zaprzeczania twierdzeniom powoda, powinien on wykazać, kiedy przedmiotowe roszczenie wobec niego stało się wymagalne.

Apelacją od wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 23 lipca 2014r. złożył pozwany zaskarżając wyrok w całości i zarzucając mu:

1. naruszenie przepisów postępowania mogących mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 232 kpc, poprzez błędne przyjęcie, że powód wywiązał się z obowiązku udowodnienia okoliczności z których wywodzi skutki prawne, a to w zakresie udowodnienia podstawy i kwoty dochodzonej stanowiącej należność odsetkową,
2. naruszenie prawa materialnego, a to art. 481 § 1 kc, art. 6 kc w związku z art. 232 kpc, poprzez błędne przyjęcie, iż strona pozwana nie wykazała wadliwości naliczonych odsetek, a tym samym przerzucenie ciężaru dowodowego na pozwanego w sytuacji gdy to na powodzie jako stronie inicjującej postępowanie, w sytuacji twierdzeń pozwanego zaprzeczających zasadności i prawidłowości wyliczenia kwoty roszczenia spoczywa obowiązek wykazania, iż kwota żądana pozwem w rzeczywistości należy się powodowi,

W oparciu o wyżej sformułowane zarzuty pozwany wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa,
- zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania wg norm przypisanych, ewentualnie
- o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu apelacji pozwany zarzucił, iż sąd nieprawidłowo przyjął iż ustalony pomiędzy stronami termin płatności obejmujący okres żądania odsetek od października 2011 do kwietnia 2013 to 50 % płatne do 15 dni i 50 % płatne do 30 dni od dnia dostawy, skoro z załączników do umowy nie wynika pełny ww. okres. Pozwany nie udowodnił na jakich zasadach i w jakich terminach płatności odbywały się dostawy drobiu w roku 2013, stąd roszczenie o odsetki wynikające z faktur wystawionych przez powoda w roku 2013 jako nie udowodnione powinno zostać oddalone. Na fakturach wystawionych przez powoda widnieją terminy oznaczone przez niego w sposób dowolny nie odzwierciedlone postanowieniami umowy i załącznikami. Pozwany dokładnie wskazał jakich faktur dotyczy błędnie oznaczony termin płatności, pozwany nie odniósł się do tego merytorycznie, a nie rolę pozwanego w razie kwestionowania dat wymagalności należności wynikających z zapłaconych faktur jest przeliczanie ewentualnie należnych powodowi odsetek. Faktura stanowi powszechnie przyjęty dokument rozliczeniowy, umowa jest od faktury zupełnie niezależną, a obowiązek zapłaty wynika bezpośrednio nie z faktury ale z umowy. Skoro nie zostały wykazane i udowodnione przez powoda faktyczne terminy wymagalności należności z poszczególnych faktur, to tym samym nie można przyjąć, iż te błędne oznaczenia terminów wymagalności należności głównych mogły stanowić podstawę do wyliczenia należności odsetkowych.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o oddalenie apelacji w całości

i zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w drugiej instancji wg norm prawem przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja pozwanego jest częściowo uzasadniona.

Pozwem wniesionym w sprawie powód objął należność odsetkową w łącznej wysokości 13 746,21 zł. Istotnie skoro dochodził roszczenia odsetkowego obowiązany był udowodnić: wysokość wierzytelności głównej, wiążący termin płatności tej należności oraz termin faktycznej zapłaty. Wskazanie niniejszego implikowało udowodnienie roszczenia odsetkowego objętego żądaniem pozwu. Dla udowodnienia niniejszego powód przedłożył faktury, wyciąg z rachunku bankowego, notę odsetkową oraz umowę kontraktacji z załącznikami i porozumieniem z dnia 18.04.2011r. Poza sporem pozostawała wysokość wierzytelności głównej oraz data faktycznej zapłaty. Pozwany w odpowiedzi na pozew zarzucił, błąd we wskazaniu terminu wymagalności należności głównej wskazując termin według niego prawidłowy tj. w istocie 30-dniowy, z uwzględnieniem przesunięcia terminu wynikającego z dni wolnych od pracy.

Kwota dochodzonych pozwem odsetek naliczona została przy przyjęciu jako terminu płatności, terminu wskazanego na fakturach. Obejmowała ona odsetki za opóźnienie w płatności faktur wystawionych od 3 października 2011 do 13 marca 2013r. Pismem procesowym z dnia 24 października 2013r. wskazał, uzupełniając pozew, iż podstawą wyliczenia należnych powodowi odsetek ustawowych jest umowa, w której to strony zawarły postanowienie dotyczące sposobu i terminu naliczania odsetek od wierzytelności głównej. Pismem procesowym z dnia 29 października 2013r. powód przedłożył umowę kontraktacji nr (...), porozumienie spisane w dniu 18 kwietnia 2011r. , załącznik nr (...) do umowy kontraktacji nr (...) na rok 2011, załącznik nr (...) do umowy kontraktacyjnej nr (...) na rok 2012, załącznik nr (...) do umowy kontraktacyjnej nr (...) na rok 2009.

Analizując wyżej wymienioną dokumentację należało stwierdzić, iż załącznik do umowy kontraktacyjnej na rok 2009, pozostawał dla rozstrzygnięcia bez znaczenia, ponieważ pozwem nie objęto faktur wystawionych w roku 2009. Również porozumienie z dnia 18 kwietnia 2011r. odnoszące się do planowanego terminu uboju na drugą dekadę miesiąca maja 2011r. pozostawało dla rozstrzygnięcia bez znaczenia, ponieważ pozwem jeżeli chodzi o rok 2011 zostały objęte należności odsetkowe z tytułu opóźnienia w zapłacie faktury wystawionej najwcześniej w dniu 3.10.2011r. Odnośnie więc faktur wystawionych w roku 2011r. (od 3 października 2011r. do 2 grudnia 2011r.) i terminów płatności należności z nich wynikających to obowiązywał załącznik nr 1 do umowy kontraktacyjnej na rok 2011r. i przewidziany tam termin zapłaty określony jako licząc od dnia dostawy: 50 % do piętnastu dni, 50 % do trzydziestu dni (k- 94). Odnośnie faktur wystawionych w roku 2012r. to obowiązywał załącznik nr 1 do umowy kontraktacyjnej na rok 2012r. i również określony tam termin zapłaty oznaczony jako licząc od dnia dostawy: 50 % do piętnastu dni, 50 % do trzydziestu dni (k- 95). Tak więc terminy zapłaty należności z faktur wystawionych w roku 2011 i 2012 były analogiczne. Odnośnie terminów zapłaty faktur wystawionych w roku 2013 to umowy zawierającej szczegółowe uregulowanie w tym zakresie nie przedstawiono.

Tak więc w zakresie ustaleń dokonanych przez Sąd Rejonowy co do terminów zapłaty wiążących strony dla faktur wystawionych w roku 2011 i 2012 określonych jako 50 % kwoty płatne w ciągu piętnastu dni, a pozostałe 50 % w terminie trzydziestu dni to wskazać należy, iż były one prawidłowe. Ponieważ strony umownie nie uregulowały terminu płatności faktur wystawionych w roku 2013, należało przyjąć ogólną zasadę, a to wynikający z umów wzajemnych obowiązek świadczenia jednoczesnego (art. 488 kc). W realiach niniejszej sprawy skoro powód w fakturach wystawionych w 2013r. sam oznaczył jako termin płatności termin późniejszy, to terminem płatności po upływie którego

uprawniony był do naliczania odsetek był termin płatności oznaczony na fakturze. W tym więc zakresie istotnie Sąd Rejonowy dla ustaleń co do przyjęcia terminu płatności faktur jako - 50 % kwoty płatne w ciągu piętnastu dni, a pozostałe 50 % w terminie trzydziestu - nie miał podstaw, tym niemniej jednak nie miał również racji apelujący, iż brak umownego uregulowania terminu płatności za dostawy w 2013r. powodował, spoczywający nań obowiązek

świadczenia wzajemnego (zapłata należności pieniężnej) jest bezterminowy, a to powoduje pozbawienie powoda prawa naliczenia odsetek za opóźnienie zapłaty.

Faktury wystawione w roku 2011r. określały termin płatności bądź na 14 dni bądź na 30 dni. Tym samym termin płatności określany jako 14 dni nie odpowiadał warunkom umowy, a ściślej treści załącznika do tej umowy, w którym mowa była o terminie 15 - dniowym. Tym samym Sąd Okręgowy w fakturach przewidujących termin płatności 14 dni tj. faktura nr (...), za zasadne roszczeniem odsetkowym nie uznał jednego dnia ponieważ termin płatności przypadał nie na 14, ale na 15 dzień (dzień później). Analogicznie poczynił w przypadku faktur wystawionych w roku 2012. W tym zakresie weryfikacja dotyczyła faktur (...). Również w tym zakresie Sąd Okręgowy nie uznał jednego dnia ponieważ termin płatności przypadał nie na 14, ale na 15 dzień (dzień później).

Odnosząc się do zarzutu apelującego, iż powód, a za nim Sąd Rejonowy nie uwzględnił przesunięcia terminu płatności w przypadku gdy ten przypadał na dzień ustawowo wolny od pracy to wskazać należy, to uwzględniając ten zarzut Sąd Okręgowy również w tym zakresie dokonał weryfikacji w zakresie faktury (...).

Podkreślić należy, iż strony umownie jeżeli chodzi o rok 2011 i 2012 przewidziały dwa terminy płatności 50% - po upływie 15 dni, 50% po upływie 30 dni. Analiza wartości wierzytelności jeżeli chodzi o rok 2011 w przyzmacie

podziału na wierzytelności z terminem płatności 14 dni (zmienionym przez Sąd Okręgowy zgodnie z umową stron w zakresie dni) i 30 dni wskazywała, iż proporcja ta została zachowana, a nawet wartość wierzytelności w roku 2011 oznaczona terminem płatności 30 dni była wyższa niż wartość wierzytelności oznaczona terminem płatności krótszym. Proporcja ta zachowana również w zakresie wartości wierzytelności w roku 2012. Tym samym Sąd Okręgowy nie widział podstaw dla zmiany w tym zakresie, tym bardziej, iż brak było jednoznacznych podstaw do przyjęcia, iż jedna faktura dotyczyła jednej dostawy i w związku z tym to ta faktura winna być dzielona na pół w zakresie terminów płatności. Niniejszego nie twierdził powód, a co ważniejsze nie zarzucał pozwany, który w odpowiedzi na pozew podniósł jedynie, iż wszystkie wierzytelności winny mieć termin 30 dniowy, co pozostawało w sprzeczności z treścią umowy.

Wbrew twierdzeniom apelującego zasadnym było zasądzenie kwoty żądanych odsetek za rok 2013 od dnia następnego liczonego po terminie płatności oznaczonym w fakturze. Jak już wskazano powyżej w tym zakresie nie obowiązywała umowa, a skoro świadczenie pozwanego stanowiło świadczenie wzajemne w stosunku do świadczenia powoda to winno być co do zasady spełnione jednocześnie, a w realiach niniejszej sprawy, skoro powód przesunął ten termin (poprzez oznaczenie go w fakturze) winno być płatne w terminie płatności oznaczonym przez powoda w fakturze. Stąd też brak było podstaw dla podzielenia argumentacji apelującego, iż w tym zakresie odsetki w ogóle nie powinny być naliczane, brak było również podstaw do przedłużania tego terminu do 30 dni, jak pozwany postulował w odpowiedzi na pozew.

Reasumując, apelacja pozwanego zasługiwała na uwzględnienie o tyle o ile zarzucała brak pełnego odzwierciedlenia postanowień umownych na rok 2011 i 2012 w zakresie w którym w fakturach oznaczono 14- dniowy termin płatności - w miejsce 15 - dniowego oraz w zakresie w którym wskazywała, iż odsetki liczono od terminu płatności, który to termin przypadał na dzień wolny od pracy (co do faktur jak wskazano powyżej). W tym to zakresie Sąd dokonał zmiany wyroku Sądu I Instancji na zasadzie art. 386 par. 1 kpc, wyliczając wartość zasadnie zasądzonych odsetek na kwotę 13 171,77 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 14 października 2013 r. do dnia zapłaty (po odliczeniu kwoty 574,44 zł, niezasadnie naliczonych odsetek z w/w przyczyn i faktur). W pozostałym zakresie Sąd Okręgowy apelację oddalił na zasadzie art. 385 kpc.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania I instancyjnego Sąd Okręgowy uznał za prawidłowe, pomimo zmiany merytorycznego rozstrzygnięcia, zważywszy na treść art. 100 k.p.c. jako, że powód uległ w zakresie żądania pozwu w niewielkiej części. Mając na uwadze powyższą zasadę rozstrzygnięto o kosztach postępowania apelacyjnego, obciążając nimi pozwanego na zasadzie art. 100 kpc w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. Wysokość przyznanych kosztów zastępstwa procesowego wynikała z § 6 pkt 5 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia MS z dnia 28.09.2002r. w sprawie

opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.